

Bir yazının açık ve anlaşılır olabilmesi için taşıması gereken bazı özellikler vardır. Bu özellikler "anlatımın nitelikleri" olarak adlandırılmaktadır.

AÇIKLIK

Bir yargıdan birden fazla anlam çıkartılamaması
Okuyucunun çıkardığı anlamın yazarın vermek istediği anlamla aynı olması, anlatılmak istenenin kolayca anlaşılması

Anlaşılır olma

AKICILIK

Yazılanların kolay okunabilmesi
Akıcı okumayı engelleyen, söylenişi güç seslerin, kelime tekrarlarının kullanılmaması

Kolay okunma

DOĞALLIK (İÇTENLİK)

Anlatımın yapmacıksız, günlük yaşantıda olduğu gibi, sanat yapmadan, süs ve özentiden uzak yapılması

Yapmacıksız

DURULUK

Aynı anlama gelen söz veya söz öbeklerinin bulunmaması
Yazıda gereksiz sözcüklerin olmaması

Gereksiz sözcüklere yer vermeme.

TUTARLILIK

Anlatımın mantık kurallarına uyması
Duygusal ve düşünsel çelişkiler taşımaması

Çelişmeme

ÖZLÜLÜK

Az sözle, çok şey anlatılması
Her okunuşta farklı anlamlar çıkarılması

Yoğunluk

YALINLIK (SADELİK)

Anlatımın süslü, gösterişli anlatımdan uzak, herkesin anlamını bildiği kelimelerle yapılması

Söz sanatlarının kullanılmaması

Söz sanatından uzak

ÖZGÜNLÜK

Anlatımın veya düşüncelerin başka bir anlatıma veya düşünceye benzememesi, taklitten uzak olmasıdır.

Farklı olma

SÜRÜKLEYİCİLİK

Okunanların merak uyandırması

Okuyucuda ,eseri bir çırpıda bitirme isteği oluşturmaları

Merak uyandırma

GERÇEKÇİLİK

Bir şeyin olduğu gibi anlatılması

Anlatılmak istenenler yapmacılıktan uzak içten geldiği gibi anlatılması

	ANAHTAR KELİMELE
AKICILIK	
AÇIKLIK	
DOĞALLIK	
DURUNLUK	
GERÇEKÇİLİK	
ÖZGÜNLÜK	
ÖZLÜLÜK	
SÜRÜKLEYİCİLİK	
TUTARLILIK	
YALINLIK	

DİĞER KAVRAMLAR

Kalıcılık

Evrensellik

Ulusallık

İnandırıcılık

Etkileyicilik

Yerellik

Aşağıdaki cümlelerde anlatımın hangi özelliğinin vurgulandığını yazınız.

- ◇ Bazı yazarlar , üç satıra dünyaları sığdırır.
- ◇ Kimi yazarlar okuyucuya uykusuz geceler yaşatır bir an önce bitirme isteği yaratan kitaplarıyla.
- ◇ Yazarımız , daha ilk satırında belli eder kendini.
- ◇ Kimi yazarlar , süslü kelimeler kullanmaktan kaçınır.
- ◇ Kimi yazarlar vardır, her satırı canlanır okuduğunuzda.
- ◇ Kimi yazarlar vardır, kitapları kolay anlaşıldığı için alınır.
- ◇ Kitaplarının beğenilmesinin sırrı, yapmacılıktan uzak anlatımıdır.
- ◇ Kimi yazarlar vardır, her satırında kendi imzasını taşır.
- ◇ Sabahattin Ali’yi okurken sözcükler dökülür dudaklarınızdan...
- ◇ Her okuyan aynı anlamı çıkarır onun kitaplarından.
- ◇ Kimi yazarlar vardır; yarattığı her karakter arkadaşıdır, komşunuzdur, hayattandır...
- ◇ O bir kitabında “a” dediğine, diğer kitabında “b” demez.
- ◇ Onun her satırı içten sözcüklerle bezelidir.
- ◇ Yazarımız, az sözle çok şey anlatma ustasıdır.
- ◇ Hikayelerini okumak engelsiz koşmak gibidir...
- ◇ Sadeliğin tanımını yapar her romanında.
- ◇ Özellikle polisiye romanlarında merak duygusu sürekli tetiktedir.
- ◇ Kaleminden dökülenler berrak bir suya benzer...
- ◇ Ömer Seyfettin'in öyküleri, insana: "Bu, Ömer Seyfettin'in kaleminden çıkmıştır." dedirtir.
- ◇ Onun her cümlesi, sizi ayrı bir yolculuğa çıkarır.
- ◇ Kitabının her bölümünde “Acaba, bundan sonra ne olacak?” diye düşünmeden edemiyorsunuz.
- ◇ Romanda anlattığı bu zavallı kadının acısını yüreğimde hissetmişim.
- ◇ Onun kitaplarında gereksiz tek bir sözcüğe rastlamazsınız.

Görülenleri, duyulanları, düşünceleri süslü , yaldızlı sözler kullanmadan, yapmacıklığa düşmeden, anlaşılması güç, uzun cümlelere yer vermeden en kısa yoldan dile getirmek gerekir. Kıvrımlara , karışık yollara sapmadan derdimizi söyleyeceğimizi belirtmemiz gerekir.

1. Bu parçada sözü edilen özellik hangisiyle adlandırılabilir?

- A) Yoğunluk B) Duruluk
C) Açıklık D) Yalınlık

Arkadaşlarına şöyle diyordu: “Okula gitmeyen arkadaşıyla kardeşini aradı.” Şimdi bunu nasıl anlamalıyız? Arkadaşıyla bir olup kardeşini mi aradı? Hem kimin kardeşi? Yoksa hem arkadaşını hem onun kardeşini mi aradı? Okula gitmeyen kimdi?

2. Parçada eleştirilen cümlelerin anlatımında eksik olan hangi özelliktir?

- A) Duruluk B) Açıklık
C) Yalınlık D) Akıcılık

Yazarlıkta ilk öğretmenim annemdir. Annem İstanbulluydu. Anadolu’yu yakından görüp tanımıştı. Halkın dil ve düşünce gerçeklerini içine iyice sindirmişti. Okuryazardı; ama gramer bilmezdi. Edebiyat bilgisi kıt bir kadındı. Sezgisi güçlüydü. Yazdıklarını anneme okur, nasıl olduğunu sorardım. Yazdıklarımın kimi yerlerini “Burası olmamış.” diye eleştirirdi. Nedenini sorduğumda: “Böyle denmez de ondan.” derdi.

3. Parçaya göre yazarın annesinin, onun anlatımında bulunmasını istediği nitelik nedir?

- A) Doğallık B) Duruluk
C) Akıcılık D) Özgünlük

4. “Dinletideki şiiri ilk kez duymuştum ama kimin olduğunu tahmin etmem zor olmadı.” cümlesinde vurgulanan nedir?

- A) Doğallık B) Duruluk
C) Akıcılık D) Özgünlük

Klasik sanatçılar, az konuşur; ancak çok şey anlatırlar. İşe yaramayan ne varsa atarlar yazılarından. Onlarda parlak, şatafatlı tek cümle bulamazsınız. Yeni bir şey söylemezler; ama söylediklerini okuduğunuzda kendi yaşamınızdan izler bulursunuz.

5. Parçaya göre klasik sanatçılarda aşağıdaki anlatım özelliklerinden hangisi yoktur?

- A) Özlülük B) Duruluk
C) Akıcılık D) Yalınlık

Nesiller sonraya kalmak isteyen bir şiir, her okunduğunda yeni anlamlar taşımalı, okuyucuyu her okuyuşta başka dünyalara sürükleyebilmelidir.

6. Geleceğe kalacak şiirin hang niteliği taşıması gerekir?

- A) Özlülük B) Duruluk
C) Akıcılık D) Yalınlık

Bir yetişkin olarak okuduğum bu çocuk kitabında yazarın anlattığı serüvene dalıp gittiğimi söyleyebilirim.

7. Altı çizili bölüm anlarımın hangi niteliğini vurgulamıştır?

- A) Sürükleyicilik B) Doğallık
C) Gerçeklik D) Yalınlık

Yazarların işi çok zor aslında çünkü herkesin bir kitaptan beklentisi farklı farklıdır. Bedia ,gerçek bir hayat hikayesi okumak isterken Ali sonunu merakla bekleyeceği polisiye bir roman okumak isteyebilir. Başka biri mutlu sonla biten bir masal, bir diğeri gezi yazılarından oluşmuş bir kitap okumak isteyebilir.

7. Yukarıdaki metne göre Ali ve Bedia’nın kitaplardan beklentisi nedir?

- A) Sürükleyicilik -Gerçekçilik
B) Doğallık—Akıcılık
C) Tutarlılık—Yalınlık
D) Özlülük—Doğallık